

Judikatura k 10. rodinněprávnímu sympoziu

Děti ve vysoce konfliktním rodinném prostředí

Judikatura Ústavního soudu České republiky

Nález Ústavního soudu ve věci I. ÚS 1554/14 ze dne 30. 12. 2014

Nález Ústavního soudu ve věci I. ÚS 3718/25 ze dne 30. 3. 2026

Nález Ústavního soudu ve věci I. ÚS 3718/25 ze dne 30. 3. 2026

Nález Ústavního soudu ve věci I. ÚS 3718/25 ze dne 30. 3. 2026

Nález Ústavního soudu ve věci II. ÚS 1938/25 ze dne 26. 6. 2025

Judikatura Nejvyššího soudu České republiky

Rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011

Judikatura ESLP

Úprava poměrů dítěte

Souhrn judikatury ESLP k domácímu násilí je k dispozici v tematické příručce Domácí násilí zde:

<https://www.mezisoudy.cz/tematicke-prirucky/domaci-nasili-1>.

Souhrn judikatury ESLP k úpravě styku (včetně nutnosti zohlednit násilí v rodině) je k dispozici v tematické příručce Práva dítěte: Právo na styk zde:

<https://www.mezisoudy.cz/tematicke-prirucky/prava-ditete-pravo-na-styk>

Souhrn judikatury ESLP k odebírání dětí z péče je k dispozici v tematické příručce Odebírání dětí z péče zde:

<https://www.mezisoudy.cz/tematicke-prirucky/odebirani-deti-z-pece-rodicu>

Rozsudek ESLP ve věci [D.M.D. proti Rumunsku](#) ze dne 3. 10. 2017

Rozsudek [Bîzdîga proti Moldavsku](#) (č. 15646/18, rozsudek ze dne 17. října 2023)

Rozsudek [Luca proti Moldavsku](#) (č. 55351/17, rozsudek ze dne 17. října 2023)

Rozsudek [I.M. a ostatní proti Itálii](#) (č. 25426/20, rozsudek ze dne 10. listopadu 2022)

Rozsudek [E.M. a ostatní proti Norsku](#) (č. 53471/17, rozsudek ze dne 20. ledna 2022)

Rozsudek [Dupate proti Lotyšsku](#), č. 18068/11, rozsudek ze dne 19. listopadu 2020, § 49)

Rozsudek [M.G.C. proti Rumunsku](#), č. 61495/11, rozsudek ze dne 15. března 2016, § 73)

Rozsudek I.V.T. proti Rumunsku (č. 35582/15, rozsudek ze dne 1. března 2022)

Rozsudek [Reklos a Davourlis proti Řecku](#), č. 1234/05, rozsudek ze dne 15. ledna 2009, § 41–43

Rozsudek [Novák proti ČR](#)

Rozsudek [M.K. proti Lotyšsku](#) (č. 26035/23, rozsudek ze dne 3. července 2025)

Rozsudek [Münster proti České republice](#) (č. 17290/23, rozhodnutí ze dne 18. března 2026)

Rozsudek [Krasicki proti Polsku](#), č. 17254/11, rozsudek ze dne 15. dubna 2014

Rozsudek [Pedović proti České republice](#), č. 27145/03, rozsudek ze dne 18. července 2006

Rozsudek [Gobec proti Slovinsku](#), č. 7233/04, rozsudek ze dne 3. října 2013

Rozsudek [M. A. proti Francii](#), č. 34324/24, rozsudek ze dne 19. března 2026

Rozsudek [Tůma proti České republice](#), č. 1422/24, rozhodnutí ze dne 29. ledna 2026

Medializace případů nezletilých dětí

Blíže k rozsudku I.V.T. proti Rumunsku (č. 35582/15, rozsudek ze dne 1. března 2022). ESLP rozhodl o porušení práva na respektování soukromého života podle čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech v souvislosti s tím, že televize odvysílala bez souhlasu rodičů rozhovor s jedenáctiletou dívkou o smrti její spolužačky během školního výletu. Nezletilá nebyla v době, kdy poskytla rozhovor, osobou veřejně známou ani mediálně zajímavou. Naopak, byla nezletilá a na výkon jejího práva na ochranu pověsti dohlíželi její rodiče. Předchozí souhlas rodičů s odvysíláním rozhovoru tak při posuzování daného případu představoval důležitý prvek (*Reklos a Davourlis proti Řecku*, rozsudek ze dne 15. ledna 2009, § 41–43). Rozhovor s tehdy jedenáctiletou stěžovatelkou byl pořízen před školou, kterou navštěvovala, v nepřítomnosti rodičů, blízkých příbuzných či učitelů a bez předchozího souhlasu kohokoli z nich. V reportáži, kterou televize odvysílala, sice možná byl obličej stěžovatelky rozostřen, avšak podle hlasu, který nebyl za účelem ochrany její podoby a soukromí nijak zkrácen, ji bylo možné bez problémů poznat. Skutečně pak byla učitelka i spolužáky identifikována. Dále ESLP poukázal na to, že soudy vyšších instancí se tu náležitě nezabývaly otázkou, zda bylo dodrženo vnitrostátní právo, které stanoví, že právo nezletilé osoby na ochranu soukromí převažuje nad potřebou získávat informace. Dle ESLP může uveřejnění informací o totožnosti dítěte ohrozit jeho důstojnost a blaho ještě vážněji než v případě dospělých, neboť děti jsou zranitelnější, což vyžaduje zvláštní právní záruky. ESLP navíc shledal, že odvysílání rozhovoru mělo vážné dopady na soukromý život nezletilé. Závěr: ESLP považoval absenci veřejné známosti nezletilé, její nízký věk, zanedbatelný příspěvek rozhovoru k debatě ve veřejném zájmu a zvláštní zájem nezletilé na ochraně jejího soukromého života za dostatečně závažné důvody a konstatoval, že vnitrostátní orgány nenastolily spravedlivou rovnováhu mezi soupeřícími zájmy a nesplnily pozitivní závazek účinně chránit soukromý život nezletilé.

Naplňování participačních práv dětí

Souhrn judikatury ESLP k participačním právům dětí je uveden v tematické příručce Právo dítěte být slyšeno ve vnitrostátním řízení týkajícím se rodinných věcí, která je v češtině k dispozici [zde](#).

Více k rozhodnutím ESLP zmíněným v 10. sympoziu

Münster proti České republice (č. 17290/23, rozhodnutí ze dne 18. března 2026)

Případ vysoce konfliktního rozchodu rodičů. Spory o péči a styk. Komentář Eva: jedno z mála rozhodnutí ESLP, kde se mluví také o „druhé“ stránce participace – nutnosti vysvětlit dítěti, proč je slyšeno.

1. Soud uznává, že za obzvláště obtížných okolností tohoto případu nelze vytýkat soudům, že neuplatnily přísnější opatření, jako je nucené předání dítěte stěžovateli nebo jeho umístění do tzv. neutrálního prostředí. Taková opatření byla, dle mínění soudů podpořeného posudkem znalce (viz § 29 in fine výše), v rozporu s nejlepším zájmem dítěte. Na tomto místě je třeba připomenout, že se jedná o velmi citlivé dítě trpící poruchami přizpůsobení souvisejícími se stresem a že rodičům byla opakovaně doporučena předchozí psychoterapie a vzájemná spolupráce. Soud považuje za nutné připomenout, že pozitivní povinnosti státu v dané oblasti spočívají ve snaze přiblížit dítě oběma jeho rodičům za pomoci vhodných a přiměřených prostředků. Soud se domnívá, že výsledek donucovacích opatření by v tomto případě mohl být kontraproduktivní (viz, *mutatis mutandis*, *Pedović proti České republice*, č. 27145/03, rozsudek ze dne 18. července 2006, § 113).

2. Soud dále konstatuje, že vnitrostátní soudy zohlednily nejen názor dítěte, ale také jeho křehký psychický stav stvrzený mnoha odborníky a specialisty, jeho postoj ke stěžovateli a průběh posledních pokusů o navázání kontaktu mezi nimi, čímž vzaly do úvahy všechny okolnosti podstatné pro posouzení nejlepšího zájmu dítěte.

3. V tomto ohledu a při opětovném konstatování, že děti schopné úsudku musí mít možnost být slyšeny a vyjádřit svůj názor v každém řízení dopadajícím na jejich práva (viz, mimo jiné, *M. a M. proti Chorvatsku*, č. 10161/13, rozsudek ze dne 3. září 2015, § 181) a při zohlednění toho, že v posuzovaném případě bylo nezbytné do rozhodovacího procesu zapojit stěžovatelova syna v té době osmi až jedenáctiletého, musí Soud nicméně poznamenat, že tento byl vyslechnut nebo vyšetřen mnohokrát a v relativně krátkých časových intervalech (viz § 7–9 výše). Soud v této souvislosti konstatuje, že tato opakovaná vyšetření pravděpodobně přispěla ke stresu, který nezletilý prožíval (viz § 9 a 10 výše), což mělo za následek, že nakonec odmítl vystoupit z auta a dostavit se ke specialistovi (viz § 30 výše). Soud proto považuje za důležité připomenout, že vnitrostátní orgány musí zjistit názor dítěte s přihlédnutím k jeho zralosti a psychickému stavu, vysvětlit mu účel těchto výslechnů a poučit ho také o jeho právu odmítnout vypovídat. Musí rovněž postupovat koordinovaně, umírněně a přiměřeně, aby se zabránilo zbytečným či nadbytečným výslechnům či vyšetřováním nezletilého, zejména pokud probíhá souběžně více řízení se ho týkajících, a aby nebylo příliš často vystavováno situacím, které může vnímat jako stresující či dokonce traumatizující.

4. Soud si uvědomuje, že spory týkající se styku s dětmi jsou ze své podstaty pro všechny zúčastněné strany mimořádně citlivé a že pro vnitrostátní orgány není snadné zajistit výkon rozhodnutí, pokud chování jednoho nebo obou rodičů zdaleka není konstruktivní (*Krasicki proti Polsku*, č. 17254/11, rozsudek ze dne 15. dubna 2014, § 90). Soud považuje za nezbytné připomenout, že pozitivní povinnosti státu v této oblasti nespočívají v povinnosti dosáhnout určitého výsledku, ale pouze v povinnosti vynaložit k tomu prostředky; soudy totiž nejsou všemohoucí, zejména když se v záležitostech v oblasti rodinného života dostávají do střetu s rodiči, kteří nejsou schopni překonat svou nevrzivost a nedbají zájmů vlastního dítěte (*Pedović*, citovaný výše, § 115). Soud má v projednávaném případě za to, že situaci zhoršilo problematické chování stěžovatele, který zjevně nebral ohled na přání dítěte (§ 7 výše), a dále neochota rodičů účastnit se mediace nebo terapie vedoucí ke zlepšení jejich spolupráce. Ze spisu naopak vyplývá, že

vnitrostátní soudy, podporované sociálními službami, se zejména řídily stanovisky odborníků, rodinnou situací a přáním nezletilého.

M.A. proti Francii (č. 34324/24, rozsudek ze dne 19. března 2026)

Případ se týká mezinárodního únosu dítěte z Tunisu do Francie matkou, stěžovatelkou. Francouzské soudy nařídily navrácení dítěte do Tunisu. Komentář Eva: Nicméně obecné zásady stanovené ESLP nejsou vázány pouze na případy návratových řízení dle Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí. Přestože vnitrostátní soudy formálně zkoumaly výjimky z návratu (tvrzené riziko závažné újmy), jejich posouzení se soustředilo převážně na chování matky, aniž by dostatečně vážily konkrétní indicie týkající se nejlepšího zájmu dítěte. Odvolací soud sice podrobně rekapituloval důkazy, avšak neprovedl jejich vyvážené hodnocení ve světle článku 8 Evropské úmluvy o lidských právech a nevypořádal se přesvědčivě s opakovanými a konzistentními výpověďmi dítěte, podpořenými stanovisky odborníků a jednoznačným postojem státního zastupitelství. Pokud jde o názor dítěte, kterému bylo v době řízení 11 let, ESLP zdůraznil, že dítě bylo opakovaně slyšeno a jeho nesouhlas s návratem byl jasný, setrvalý a jednoznačný. Vnitrostátní soudy přitom nezpochybnily jeho věk ani vyspělost, avšak jeho přání odmítly především s odkazem na konflikt loajality. Podle ESLP samotná existence konfliktu loajality nemůže postačovat k vyloučení váhy názoru dítěte, pokud soudy nevysvětlí, proč by tento konflikt znemožňoval dítěti vyjádřit autentickou vůli. Soud proto uzavřel, že rozhodovací proces jako celek nesplnil procesní požadavky čl. 8, neboť vnitrostátní orgány nedostatečně zohlednily nejlepší zájem dítěte a právo dítěte být slyšeno.

Tůma proti České republice (č. 1422/24, rozhodnutí ze dne 29. ledna 2026)

ESLP poukázal na to, že v projednávané věci bylo třeba vyvážit práva stěžovatele jako otce s konkrétními okolnostmi případu, zejména s tím, že řízení probíhalo krátce po úmrtí matky a že babička se na výchově nezletilé dlouhodobě a intenzivně podílela. Vnitrostátní soudy proto řešily otázku, zda je v nejlepším zájmu dítěte setrvat v péči babičky, s níž žilo, nebo být svěřeno do péče otce.

Za rozhodující ESLP považoval skutečnost, že krajský soud založil své závěry na jasně, konzistentně a dlouhodobě vyjadřovaném názoru nezletilé, která byla s ohledem na svůj věk a vyspělost schopna vytvořit si vlastní názor a porozumět důsledkům rozhodnutí. Soud přitom již v minulosti uvedl, že s rostoucí vyspělostí dítěte je zapotřebí přikládat jeho názorům a pocitům náležitou váhu (*Gobec proti Slovinsku*, č. 7233/04, rozsudek ze dne 3. října 2013, § 133; *Khusnutdinov a X proti Rusku*, č. 76598/12, rozsudek ze dne 18. prosince 2018, § 86). Její postoj navíc zůstal neměnný po celou dobu řízení a byl podpořen dalšími konkrétními okolnostmi, zejména silnou citovou vazbou k babičce a tehdy spíše vzdálenějším vztahem se stěžovatelem (srov. *Hokkanen proti Finsku*, č. 19823/92, rozsudek ze dne 23. září 1994, § 64; *Yousef proti Nizozemsku*, č. 33711/96, rozsudek ze dne 5. listopadu 2002, § 72).